



שלב א' - במליאה

המנחה יציג במליאה את השאלות:

- מה לדעתך כוונת הפסוק "מפני שיבה תקום והדרת פני זקן"?
- איזה משמעויות יש לדברים אלו בחיי היומיום שלנו? הביאו דוגמאות
- האם לדעתכם זוכים הזקנים ליחס של כבוד בחברה הישראלית? נמקו

שלב ב' - קבוצתי

המשתתפים יחולקו לקבוצות

כל קבוצה תקבל כרטיס משימה קבוצתית ובו מספר קטעי קריאה המבטאים יחס לקשישים. ותבצע את המטלה.

קטע מספר 1 -

...פעם בשבועיים עוטפת את כל הארץ תחושה של זעזוע. אחת הפעמים האחרונות היתה כשצעירים פרצו לביתה של קשישה, התעללו בה ושדדו אותה. אחר כך צעירים היכו קשיש נכה ברחוב ושדדו את תיקו אחרי שפדה במזומן את קצבת הביטוח הלאומי. פעם בשבועיים אנחנו רואים צילומים של מטפל המכה קשיש כיון שהקשיש מפריע לו....

לא, אנחנו לא מכונים לוותר להם, למתעללים בזקנים. אצלנו לא תהיה סובלנות כלפי חלאות שכאלה. ותמיד מגיע הרגע שבו מישוהו מסביר שבמורשת היהודית היחס לזקן הוא של כבוד, של מי שיש ללמוד ממנו ו"מה קרה לנו" הבלתי נמנע... בחודש יוני, 2010, כאשר התמנתה ועדת טירקל לחקירת אירועי המשט מרחו העיתונים היומיים על העמוד הראשון צילום של פרופ' שבתאי רוזן, בן 93, אחד מחברי ועדת החקירה בפיג'מה כחולה כולל מכנסיים קצרים ולצידו העוזר הפיליפיני שלו... במשך כמה ימים מאז נודעו שמותיהם של חברי הוועדה, עוסק חלק ניכר מהתקשורת הישראלית בשאלת הגיל של חברי הוועדה חשוב להדגיש שלא נמצאה בכל הדיונים הללו מילה אחת של ביקורת על כישוריהם: לכולם רקורד שאי אפשר שלא להתפעל ממנו. העיסוק היה בפרט אחד בלבד: הגיל...

ברור..שלא כישוריו של שבתאי רוזן, לא יכולתו המנטלית ולא ניסיונו - הם הרלוונטיים..עצם גילו - זה הפגם שלו.. כי ההנחה המקודמת היא שבגיל הזה, האיש איבד את ערכו, את המקצוענות שלו, את הידע, את הניסיון ואת יכולת הניתוח. הכל אבד ביחד עם הגיל.....(מתוך, "העיקר התרגיל", ישראל היום, 18.6.2010)



בזכותם
 שבוע האזרח הוותיק במערכת החינוך

מורשת קהילות ישראל



לא קשור לאקטואליה הקשר הרב דורי - קטע ראשון ואחריו קטע שני

קטע מספר 2

"אני זוכרת ששאלתי מי אתם" הם אמרו לי: באנו לבדוק את הגז לקראת החג. אמרתי להם שלא הזמנתי גז והכל בסדר אצל אבל הם אמרו יש לנו מתנה עבורך, תפתחי זה בסדר גברץ פרוכטר, פתחתי את הדלת והם דחפו אותי התחילו לקלל אותי זקנה זקנה איפה את מחביאה את הכסף, זרקו אותי על הרצפה והתחילו לבעוט בי... כך שחזרה אמש גברת פרוכאר מחיפה את שאירע לה אתמול בשעות הבוקר. פרוכטר, מהנסת כימיה, מתגוררת בגפה בשכונת נוה שאנן בחיפה... צעקתי לשכן שלי מנחם, הוא הזעיק את המטרה ואז פינו אותי לרמב"ם, אמרה אתמול פרוכטר כשדמעות בעיניה. איך אפשר להאמין שיש אנשים ברברים כאלה במדינה? איך אפשר להאמין שאשה קשישה תצטרך לחיות בפחד כזה? לאן הגענו.

קטע מספר 3

"הם לא זקוקים לחופשות ואינם יוצאים למילואים. נסיון, ידע ומוטיבציה יש להם בשפע, ואפילו נכונות לעבוד במשרות חלקיות ולהרוויח פרוטות. אבל בישראל אין כמעט מי שמוכן להעסיק עובדים מעל גיל 60. א' זקוק לעבודה. למרות שמלאו לו 81 שנים הוא בריא, כשיר ומוכן לעבוד 18 שעות ביממה. פעם הוא היה בעל מפעל... אבל החיים טלטלו את א' לחדר שכור בגודל שלוש על ארבע מטרים שהוא שוכר תמורת פחות מאלפיים שקל בחודש. בגיל 81 הוא נשאר ערירי, בלי רכוש, בלי חסכונות ועם צורך ברור לעבוד.. לפני כשנה סירבו לתת לו רישיון לנשיאת נשק, והא איבד את משרתו. האנשים הטובים במה שהעריכו מאשד את עבודתו סדרו לו עבודה חלקית כאחראי עגלות בסופרמרקט... "כרבע מהזקנים בישראל חיים רק מקצבת הזקנה ומקצבת הבטחת הכנסה של הביטוח הלאומי (מסביר פרופ' בריק) מדובר ביותר מ-200,000 בני אדם. הם חסרי כל ללא פנסיה, חלק גדול מהם עולים חדשים.. הם רוצים לעבוד אבל אינם מוצאים עבודה.

ויש עוד סיבה חשובה לצורך שלהם בעבודה: מחקים בעולם - וגם מחקר של יוחנן שטסמן בישראל הוכיחו כי קשישים שהעסיקו את עצמם בעבודה בשכר או בהתנדבות האריכו את תוחלת החיים שלהם" (אל תשליכני, ידיעות אחרונות, 27.7.2010)



בזכותם
 שבוע האזרח הוותיק במערכת החינוך

מורשת קהילות ישראל



קטע מספר 4 - בני נוער מתנדבים

התוכנית "מחויבות אישית" מתבססת על התנסות מעשית של התלמיד, המאפשרת תרגום מעשי של הערכים הנלמדים בכיתה - הנתינה, עזרה לזולת ויצירת מחויבות לצורכי הפרט והקהילה. במהלך התוכנית פוגש התלמיד לראשונה תופעות חברתיות ומצבי חיים שלא התנסה בהם קודם לכן, תוך כדי מתן סיוע אנושי הדורש התמדה, אחריות ויצירת תקשורת בינאישית עם אוכלוסיות נזקקות שונות, כגון: זקנים, נכים, חריגים, עולים חדשים וכו'. התנסות זו מחזקת אצלו את תחושת האכפתיות, השייכות למקום ותחושת המסוגלות האישית.

נתוני מחויבות אישית תש"ע

מס' תלמידים משתתפים										סה"כ תלמידים	מחוז
סה"כ מתנדבים	התנדבות אחר	רווחה	הדרכת נוער	חונכות תלמידים	בתי חולים	מעונות/ גני ילדים	קשישים	מכבי אש	מד"א		
3029	775	130	403	264	55	232	219	141	192	3602	צפון
5617	1972	364	937	618	95	502	266	119	269	5617	חיפה
10613	4398	542	2046	1286	257	898	636	225	296	11158	מרכז
12778	6197	1876	1879	1056	116	562	254	474	367		תל-אביב
10,439	4765	944	1399	1082	196	287	495	287	530	11,639	ירושלים
8901	5981	0	719	586	65	249	564	192	465	9074	דרום
2099	837	219	163	362	143	195	220	0	0	3196	ערבי
5617	1972	364	937	618	95	502	266	119	269		התיישבות



בזכותם
 שבוע האזרח הוותיק במערכת החינוך

מורשת קהילות ישראל



בגיל 100 - פרס ישראל לירדנה כהן, (ynet מרב יודילביץ', 17.3).

הכוראוגרפית החוגגת השנה את יום הולדתה ה-100, תקבל את פרס על מפעל חיים על תרומתה למחול והאמנות בישראל. "מפעל חייה היא מורשת רחבת היקף ראויה להערכה", כתבו השופטים מרב יודילביץ' פרס ישראל למפעל חיים יוענק ביום העצמאות לרקדנית ולכוריאוגרפית, ירדנה כהן, במלאת 100 להולדתה. מאז נעוריה שוקדת כהן על פיתוח המחול הישראלי תוך התבססות על המורשת הארץ ישראלית והמורשת המקראית. השפעתה הרבה ניכרת בשורת התלמידים שהעמידה.. למרות גילה המתקדם, ירדנה כהן, ממשיכה עדיין ללמד והקימה בשנה החולפת חמש סדנאות לסטודנטים באוניברסיטת חיפה ובסמינר הקיבוצים, זאת במקביל לשיעורים שהיא נותנת באולפנה למחול... "כהן היא אישיות ייחודית בעלת זכויות רבות בפיתוח שפת המחול הישראלית היונקת מהגיוון הרב תרבותי שהמקום מציע. רבים וטובים חייבים לה את התפתחותם האישית והמקצועית כיוצרים, רקדנים, כוריאוגרפים, במאים, מוזיקאים ומטפלים באמצעות השיטה שפיתחה כמחול מחלים".

ירדנה כהן - הכוהנת הגדולה של המחול בישראל - היא כוריאוגרפית בעלת סגנון ייחודי שהתווה את כיווני התפתחותו של המחול בישראל וחבר בין המוזיקה המסורתית המזרחית לסגנון המערבי, דרך נופיה ומורשתה של ארץ-ישראל. כהן העמידה דורות של תלמידים, שחלקם הפכו לבעלי שם בין-לאומי בתחומי האמנות השונים.. "....ראוי לציין את תרומתה הגדולה של ירדנה כהן כחלוצת המחול המחלים... ירדנה שיתפה פעולה עם פסיכולוגים, עם עובדים סוציאליים ועם מחנכים ששלחו אליה ילדים ובני נוער לריפוי באמצעות מחול ותנועה. היא מאמינה כי המחול והתנועה יוצרים גשר וקשר אל האחר ומאפשרים לו להיפתח אל רגשותיו ולהתחבר אל מהותו הפנימית ואל הסובב אותו. אפשר לסכם את ייחודה של אמנית זו במילים מתוך דבריה שלה עצמה: "שני כיוונים לי באמנות המחול: המחול כגורם מחנך, הוראת מחול עתיק וחדש גם יחד שצמח על קרקע המולדת, והחייאת החג העברי התנ"כי כגשר בין העבר להווה ולעתיד." ירדנה כהן האמנית מותירה חותם בל יימחה באמנות ובתרבות של ימינו. מפעל חייה של ירדנה כהן הוא מורשת רחבת היקף הראויה להערכה, להוקרה ולציון לדורות הבאים, ולכן היא ראויה לקבל את הפרס על מפעל חיים - תרומה מיוחדת לחברה ולמדינה לשנת תש"ע." (מתוך נימוקי ועדת הפרס)



בזכותם
 שבוע האזרח הוותיק במערכת החינוך

מורשת קהילות ישראל





שאלות לדיון - בקבוצה

1. איזו גמורה מצטיינת מן הקטעים שקראתם על פיוס אקלימי בישראל. האם אתם מכירים דוגמאות נוספות/אחרות?
2. בקטע מספר אחת מדובר על מינוי של פרופ' ראובן, בן ה-93 כחבר בולדג טיקא. מה דעתכם על מינוי זה? נמקו
3. איזו קלייט עלויה מן הקטעים שקראתם?

שלב ג' במליאה

- דיווח הקבוצות

- שאלות לדיון

1. "אל גשליכני אלג ציקנה" - מה משמעות הפאמרה בעניינם אזור הקטעים שקראתם והמציאות המוכרת לכם?
 2. איזה גיל נחשב זקן? בשנים האחרונות נשים אדבר על "הגיל השלישי", "אזרחים ותיקים" במקום הביטוי: זקן. מדוע?
 3. מדוע חשוב אקלימי, למשפחה ואחברה אדאג אלוהים אלוהים של הקלימיים? בשנים האחרונות משתנים המאפיינים של ציבור הזקנים בישראל גרבור פנאי לשירה, גחל חיים ארוכה ואיכות אפילו גלסוקה אפילו גלון
 4. האם אדגכם, החברה הישראלית מטפח יחס של כבוד אקלימיים. גו דוגמאות
 5. מה אדגכם נים אדג כדי אדק אג יחס הכבוד זקן בחברה הישראלית?
 6. מהם הקליים פייחודיים אדבור הזקנים בחברה?
 7. כיצד יכולים בני נוער אסייל אאכאסייל הקליים בישראל?
- אונחה, אקרא סוף הפעולה הקבוצה יכולה אחר גחם בו הם מעוניינים אגרו אלוהים הקליים בישראל.

בזכותם
 שבוע האזרח הוותיק במערכת החינוך

מורשת קהילות ישראל

